

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยธุรกิจทำนม

นายสมศักดิ์ ชลาชล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

POLITICAL ECONOMY OF THE HAIR DESIGN BUSINESS

Mr. Somsak Chalachol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Political Economy

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

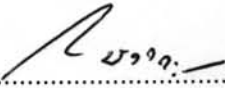
Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

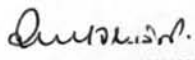
500662

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยธุรกิจทำนม
โดย นายสมศักดิ์ ชลาชล
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (ราชบัณฑิต)

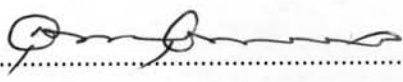
คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

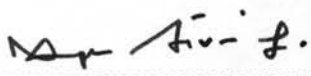

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสทธิธร มัลลิกะมาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ)


..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (ราชบัณฑิต))


..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมบูรณ์ รัตนพนากุล)

สมศักดิ์ ชลาชล : เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยธุรกิจทำผม.

(POLITICAL ECONOMY OF THE HAIR DESIGN BUSINESS)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ อ. ที่ปรึกษาร่วม : ศ. กิตติคุณ ดร. สุรพล
วิรุฬห์รักษ์ (ราชบัณฑิต), 257 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาประวัติธุรกิจทำผมจากอดีตถึงปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษานโยบายของรัฐที่มีผลกระทบต่อธุรกิจทำผม และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดตั้งสภาช่างผมไทย ระเบียบวิธีการวิจัย เป็นการศึกษาโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เกี่ยวกับสถาบันและองค์การที่มีบทบาทในธุรกิจทำผมในประเทศไทย ซึ่งได้อาศัยกรอบความคิดจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของ Joseph Schumpeter จากนั้นศึกษาผลกระทบที่มีต่อธุรกิจทำผม พฤติกรรมการทำผม และแนวทางในจัดตั้งสภาช่างผมไทย

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของอาชีพช่างตัดผม ทำให้ทราบว่าอาชีพช่างตัดผมในสมัยก่อนมิได้มีร้านตัดผมอย่างในปัจจุบัน แต่มีการถืออุปกรณ์การตัดผมเดินทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ จนกระทั่งสมัยรัชกาลที่ 5 เริ่มมีร้านตัดผมของคนไทยเกิดขึ้น จากนั้นเริ่มมีการจัดตั้งโรงเรียนและสถาบันเพื่อสอนอาชีพตัดผมให้คนทั่วไปอย่างแพร่หลาย วิวัฒนาการของช่างตัดผมกลายเป็นร้านตัดผมที่เป็นธุรกิจทำผม จากกรณีศึกษาร้านชลาชล ได้นำนวัตกรรมทางความคิดมาใช้ในการพัฒนาธุรกิจทำผม และส่งเสริมให้ธุรกิจทำผมเจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี

จากการวิจัยพบว่า ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีการส่งเสริมให้อาชีพช่างตัดผมเป็นอาชีพสงวนของคนไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 จนถึง พ.ศ. 2542 รัฐจึงยุติคุ้มครองให้เป็นอาชีพสงวนเนื่องจาก มีการเปิดโอกาสให้บุคคลต่างด้าวหรือนิติบุคคลต่างด้าวสามารถประกอบธุรกิจทุกประเภทที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายร่างพระราชบัญญัติ ด้วยการยื่นคำขออนุญาตจากรัฐมนตรีหรืออธิบดี ทั้งนี้เป็นไปตามความกดดันของ IMF ที่ต้องการให้ไทยเปิดเสรีทางการค้าในเกือบทุกด้าน

ช่างตัดผมในประเทศไทยควรได้รับใบรับรองที่เป็นมาตรฐานสากลในการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นการยกระดับอาชีพช่างตัดผม ซึ่งในการออกใบรับรองมาตรฐานควรได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อคุ้มครองช่างตัดผมที่เคยเป็นอาชีพสงวนให้ยังเป็นอาชีพสำหรับคนไทยต่อไป และยังสามารถผลิตบุคคลากรให้เป็นอาชีพบริการที่มีคุณภาพ จึงเห็นควรเสนอแนวทางจัดตั้งสภาช่างผมเพื่อยกระดับและคุ้มครองวิชาช่างผมให้คงอยู่ต่อไป

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง

ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4686015329 : MAJOR POLITICAL ECONOMY

KEYWORD : HAIR DESIGN / POLITICAL ECONOMY / BUSINESS.

SOMSAK CHALACHOL : POLITICAL ECONOMY OF THE HAIR DESIGN BUSINESS

THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. NARONG PETPRASERT.,Ph.D. THESIS COADVISOR : PROF.

SURAPONE VIRULRAK.,Ph.D., 257 pp.

The objectives of this research are as follows: 1. to study the history of hairdressing business from the past until present, 2. to study the policy of government that effect to hairdressing business and 3. to study the trend for setting up Thai Hairdresser Council. The Regulation of research is "Descriptive Analysis" Method to study institutes and organizations that have a role of hairdressing business in Thailand which getting the concept from the political economy theory of Joseph Schumpeter and then to study the effect of hairdressing business, hairdressing behavior and the trend to establish the Thai Hairdresser Council.

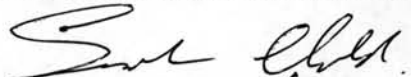

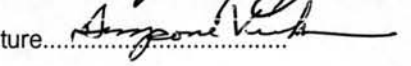
From studying the background of occupation of hairdresser, it is found there was no barber's shop like nowadays, the hairdresser took their equipments to travel to different places. Until the reign of King Rama V, Thai barbershop was started. Then the schools and the institutes for haircut teaching were extensively set up in public. The evolution of hairdresser is become to a business barbershop. From the case study, Chalachol's salon applies the thinking innovation to develop hairdressing business and promote this business to progress well.

The result of studying makes us found that in the period of government of Field Marshal P. Phiboonsongkram, the occupation of hairdresser is encouraged and protected to be a reserved occupation for Thais since B.E. 2481. Until B.E. 2542, the government promulgated the ACT which did not reserve this occupation for Thai anymore.

Because the alien or the juristic alien can have a chance to run any kind of business that is specified in the list of the ACT by submitting their request of permit to the minister or to the department director. All is in line with the pressure of IMF that needs Thai to be the free trade area for almost kind of business.

Hairdresser in Thailand should receive the international standard certificate in earning a living as a hairdresser for improving the hairdresser occupation. This standard certificate should be supported and issued by the government for protecting this occupation to be the reserved occupation for Thai again. And this method also can produce the good quality hairdresser for service occupation. So we should present the trend to establish Thai Hairdresser Council for improving and protecting this occupation to be remained.

Field of study Politycal Economy
Academic year 2007

Student's signature.....
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีด้วยการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ที่แจ่มแจ้งแก่ใจ จาก ดร. ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ศ.กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (ราชบัณฑิต) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ และได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการช่วยเหลือตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกทราบซึ่งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ ประธานกรรมการสอบ และผศ.สมบุญ รัตนพนากุล คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์น้อย เชื้อวิวัฒน์ ที่ประสิทธิประสาทความรู้วิชาชีพช่างผมให้ และยังสามารถเอื้อเพื่อ ความรู้ทักษะวิชาชีพ จากหนังสือคู่มือซ่อมผมสูตรสำเร็จ ของสถาบันเสริมสายนานาชาติ เกตุวดี-แกนนิตินี ที่นำมาลงที่ภาคผนวก เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับช่างผมรุ่นหลังสืบไป

ขอขอบพระคุณ คุณหญิงสุชาดา อรรถวิจิตรจรรยารักษ์ อาจารย์สิโรตม์ ปัญญาวัฒน์ อาจารย์พรณิภา ปวนะพันธ์ อาจารย์สุรัชย์ ชัยปกรณ์ และอาจารย์ไชยเดช (เทิดศักดิ์) พรหมปาน ที่สละเวลาถ่ายทอดความรู้ที่มีเคยได้มีการบินทักเอาไว้ เพื่อให้ได้ทราบถึงประวัติของอาชีพช่างตัดผม และแนวทางในการประกอบอาชีพช่างตัดผม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ระเบียบวิธีการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองของ Schumpeter	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิวัฒนาการของทรงผมและร้านทำผม.....	18
ยุคศักดินา.....	18
ยุคทุนนิยม.....	27
ยุคทุนนิยมเสรี.....	33
ยุคการค้าเสรี.....	41
บทที่ 4 พัฒนาการร้านซาลาซลตามแนวทฤษฎี Schumpeter.....	77
บทนำ	77
ประวัติร้านทำผมซาลาซล.....	78

	หน้า
ธุรกิจทำผมตามหลักของ Schumpeter.....	89
การวิจัยเพื่อการศึกษาความต้องการของลูกค้า.....	96
บทส่งท้าย	102
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะการวิจัย.....	103
สรุปผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ.....	105
ข้อเสนอแนะต่องานวิจัยต่อ ๆ ไป	107
รายการอ้างอิง.....	108
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก	114
ภาคผนวก ข	121
ภาคผนวก ค	168
ภาคผนวก ง	171
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	249

<u>ตารางที่ 1</u> การเปรียบเทียบแนวคิดการบริหารของสมศักดิ์ ชลาชล กับแนวคิดทฤษฎีระบบ นวัตกรรมและการให้สินเชื่อ ของ Schumpeter	94
<u>ตารางที่ 2</u> จำนวนและร้อยละของลูกค้าที่ใช้บริการร้านตัดผมจำแนกตามเพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	97
<u>ตารางที่ 3</u> จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของลูกค้าใช้บริการร้านทำผม	99
<u>ตารางที่ 4</u> แสดงความต้องการผู้ใช้บริการร้านตัดผมด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ภายในร้านตัดผม	100
<u>ตารางที่ 5</u> แสดงความต้องการผู้ใช้บริการร้านตัดผมด้านบริการของช่างตัดผม	101

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงทรงผมสมัยสุโขทัย	48
ภาพที่ 2	แสดงทรงผมสมัยสุโขทัย.....	49
ภาพที่ 3	แสดงทรงผมสมัยอยุธยาตอนต้น	50
ภาพที่ 4	แสดงทรงผมสมัยอยุธยาตอนกลาง.....	51
ภาพที่ 5	แสดงทรงผมสมัยอยุธยาตอนปลาย.....	52
ภาพที่ 6	แสดงทรงผมสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	53
ภาพที่ 7	แสดงการทรงผมสมัยรัตนโกสินทร์	54
ภาพที่ 8	แสดงการทรงผมสมัยรัตนโกสินทร์	55
ภาพที่ 9	ดอกกระพุ่ม	56
ภาพที่ 10	แสดงทรงผมดอกกระพุ่ม	57
ภาพที่ 11	แสดงภาพเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ (แพ)	58
ภาพที่ 12	แสดงภาพพระราชชายาเจ้าดารารัศมี	59
ภาพที่ 13	แสดงทรงผมสมัยรัชกาลที่ 6	60
ภาพที่ 14	แสดงทรงผมสมัยรัชกาลที่ 6	61
ภาพที่ 15	แสดงทรงผมสมัยรัชกาลที่ 7.....	62
ภาพที่ 16	แสดงทรงผมสมัยรัชกาลที่ 7	63
ภาพที่ 17	แสดงทรงผมคลื่น	64
ภาพที่ 18	แสดงทรงผมตัดยาว	65
ภาพที่ 19	แสดงทรงผมเพชรฯ เซวราชบุรี	66
ภาพที่ 20	แสดงทรงผมสมบัติ เมทะนี	67
ภาพที่ 21	แสดงภาพโฆษณาสินค้าที่ใช้ดารากาพย์นตร์ เป็นผู้นำเสนอสินค้าของไทย	68
ภาพที่ 22	แสดงทรงผมของฮิปปี	69
ภาพที่ 23	แสดงทรงผมของฮิปปี	70
ภาพที่ 24	แสดงภาพทรงผม แอฟโร (Afro)	71
ภาพที่ 25	แสดงทรงผมแบบเกล้า	72
ภาพที่ 26	แสดงการใส่วิกผมทรงแอฟโร	72
ภาพที่ 27	แสดงใบประกาศขายวิกผม (Wig).....	73
ภาพที่ 28	แสดงศิลปิน The Beatles ศิลปินที่มีอิทธิพลต่อการไว้ทรงผม.....	74

ภาพที่ 29	แสดงศิลปิน The Beatles ศิลปินที่มีอิทธิพลต่อการไว้ทรงผม	74
ภาพที่ 30	แสดงทรงผมแบบร็อบส์นึ่ง	75
ภาพที่ 31	แสดงทรงผมตัด	75
ภาพที่ 32	เทรนด์ผมบ็อบ	76